

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 11.12.1987, sp. zn. 6 Tz 62/87, ECLI:CZ:NS:1987:6.TZ.62.1987.1

Číslo: 18/1989

Právní věta: K výkladu ustanovení § 127 odst. 1 tr. zák. Poskytnutí podnikového bytu ve správě národního výboru trvale určeného pro ubytování pracovníků socialistické organizace k volnému použití jiné socialistické organizace je neoprávněná výhoda jiné organizace. Placení úhrady za užívání tohoto bytu z prostředků organizace, která jej získala ze státní výstavby, je neoprávněné používání finančních fondů.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 11.12.1987

Spisová značka: 6 Tz 62/87

Číslo rozhodnutí: 18

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Porušování povinnosti při nakládání s finančními a hmotnými prostředky

Předpisy: 140/1961 Sb. § 127 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

K stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČSR, Nejvyšší soud ČSR zrušil usnesení krajského soudu v Brně z 25. června 1987 sp. zn. 6 To 64/87 a tomuto soudu přikázal, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem městského soudu v Brně ze dne 7. listopadu 1986 sp. zn. 6 T 138/86 byl obviněný J. E. uznán vinným trestným činem porušování povinnosti při nakládání s finančními a hmotnými prostředky podle § 127 odst. 1 tr. zák., jehož se podle výroku rozsudku dopustil tím, že jako vedoucí odboru hospodářské správy zařízení koncernového podniku Zbrojovka Brno (dále jen k. p. Zbrojovka Brno) vydal dne 5. 1. 1983, 1. 2. 1983 a 13. 1. 1984 finanční účtárně uvedené organizace příkaz, aby zaplatila z účtu 363 střediska bytového hospodářství úhradu za užívání ve skutečnosti neobývaného podnikového bytu č. 19 v Brně-Líšni, Molákova ul. č. 21 ve prospěch Podniku bytového hospodářství Brno 4, ačkoliv věděl, že pro takovou úhradu jeho středisko nemá žádné finanční prostředky, a tak způsobil, že uvedený byt I. kategorie byl od června 1982 do srpna 1984 neobsazen. Takto jednal proto, aby uvedený byt byl trvale a kdykoliv k dispozici pro potřeby náboru hráčů kopané Tělovýchovné jednoty Zbrojovka Brno; tím zavinil, že k. p. Zbrojovka Brno zaplatil z titulu úhrady za užívání uvedeného bytu celkovou částku 18 798,- Kčs. Za to byl odsouzen podle § 127 odst. 1 tr. zák.

k trestu odnětí svobody v trvání deseti měsíců, jehož výkon byl podle § 58 odst. 1 písm. a), § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen a zkušební doba byla stanovena na dvě léta. Dále mu byla podle § 228 odst. 1 tr. ř. uložena povinnost zaplatit k. p. Zbrojovka Brno na úhradu škody způsobené trestným činem částku 17 630,05 Kčs.

Z podnětu odvolání, která proti tomuto rozsudku městského soudu v Brně podali okresní prokurátor a obviněný, krajský soud v Brně svým usnesením ze dne 25. června 1987 sp. zn. 6 To 64/87 rozhodl tak, že podle § 258 odst. 1 písm. b), c) tr. ř. rozsudek městského soudu zrušil a podle § 260 tr. ř. věc vrátil prokurátorovi k došetření.

Krajský soud po přezkoumání napadeného rozsudku zjistil, že městský soud náležitě neobjasnil, v čem konkrétně spočívala neoprávněnost výhod, jichž se mělo jednáním obviněného dosáhnout zejména z toho hlediska, po jak dlouhou dobu mohl uvedený podnikový byt s ohledem na možnost organizace získat pracovníka potřebné profese zůstat neobsazen a kdy tedy byl k. p. Zbrojovka Brno povinen platit úhradu za byt a od které doby takové placení náhrady za byt bylo již nehospodárné, a dále v čem při placení náhrady za byt záležela neoprávněnost použití finančních prostředků, s nimiž disponoval odbor hospodářské správy zařízení k. p. Zbrojovka Brno. K odstranění těchto nedostatků krajský soud požaduje, aby byl proveden důkaz výsledkem svědků J. H. a L. P., pro něž měl být uvedený byt rezervován, o tom, kdy bylo s nimi jednáno o možnosti navázání pracovního poměru v k. p. Zbrojovka Brno za podmínky, že by byli současně jako hráči kopané členy TJ Zbrojovka Brno, zda se věc jevila jako reálná, a jestliže později z toho sešlo, od kdy nejpozději bylo jisté, že k navázání pracovního poměru nedojde. V zájmu odstranění nejasností, k nimž došlo ve výpovědích obviněného jako vedoucího odboru hospodářské správy zařízení k. p. Zbrojovka Brno a svědků J. G. jako vedoucího sociálního odboru téhož podniku v souvislosti s tím, že uvedený byt byl po dlouhou dobu neobsazen, krajský soud požaduje, aby kontrolní odbor tohoto podniku podal revizní zprávu odpovídající požadavkům vyhlášky č. 75/1959 Ú. 1., která mimo jiné obsahovala i výsledky prověrky písemných materiálů, zejména pořadníků, pro přidělování podnikových bytů, a zápisů ze schůzí podnikové komise a zápisů ze schůzí závodního výboru ROH a stanovisko revizního orgánu, zda neobsazení bytu bylo po určitou dobu důvodné a od kdy nejpozději se jevílo jako nedůvodné, a tedy i nehospodárné. K objasnění otázky neoprávněnosti podnikových prostředků je podle názoru krajského soudu třeba, aby bylo vyžádáno odborné vyjádření ministerstva financí ČSSR o tom, zda placení náhrady za neobsazený podnikový byt z účtu 363 bylo v letech 1982-1984 přípustné či nikoli. Vzhledem k povaze a rozsahu požadovaného došetření má krajský soud za to, že k objasnění věci je potřebné vrátit věc do stadia přípravného řízení, a proto při zrušení rozsudku městského soudu vyslovil, že se věc vrací prokurátorovi k došetření.

Proti usnesení krajského soudu v Brně podal generální prokurátor ČSR ve lhůtě stanovené v § 272 tr. ř. stížnost pro porušení zákona. V ní poukázal na to, že v posuzování věci byl městským soudem v Brně náležitě zjištěn skutečný stav věci z hlediska všech znaků skutkové podstaty trestného činu podle § 127 odst. 1 tr. zák., jímž byl obviněný uznán vinným, protože si tím v rozporu s účelem zákona č. 41/1964 Sb., o hospodaření s byty, v důsledku jednání obviněného k. p. Zbrojovka Brno zachoval dlouhodobě dispoziční právo k bytu, jde tu nepochybně o neoprávněnou výhodu ve smyslu § 127 odst. 1 tr. zák., a proto otázka neoprávněnosti výhod nevyžaduje další objasňování. K otázce placení nákladů vzniklých neobsazením podnikového bytu poukazuje stížnost pro porušení zákona na vysvětlivky federálního ministerstva financí uveřejněné pod č. 7/1984 Finančního zpravodaje, z nich je zřejmé, že tyto náklady jsou částkami vynaloženými v rozporu s ustanovením § 24 zákona o hospodaření s byty a ustanovením § 152 a násl. obč. zákoníku. Není proto třeba doplňovat dokazování vyžádáním odborného vyjádření federálního ministerstva financí o tom, zda podnik mohl platit úhradu za neobsazený podnikový byt. Z těchto důvodů generální prokurátor ČSR uzavřel, že zrušení rozsudku městského soudu v Brně a vrácení věci prokurátorovi k došetření nebylo důvodné, a proto navrhl, aby Nejvyšší soud ČSR vyslovil, že usnesením krajského soudu v Brně byl porušen

zákon v ustanovení § 258 odst. 1 písm. b), c) tr. ř. ve prospěch obviněného, toto nezákonné rozhodnutí zrušil a dále postupoval podle § 270 odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud ČSR přezkoumal v rozsahu uvedeném v § 267 odst. 1 tr. ř. správnost napadeného rozhodnutí, jakož i řízení, jež mu předcházelo, a shledal, že zákon byl porušen.

Městský soud zjistil, že obviněný jako vedoucí odboru hospodářské správy zařízení k. p. Zbrojovka Brno dal dne 5. 1. 1983, 1. 2. 1983 a 13. 1. 1984 příkaz účtárně této organizace, aby zaplatila úhradu za užívání neobývaného bytu č. 19 v Brně-Lišni, Molákova ul. č. 21, přesto, že věděl, že byt, který byl jako podnikový byt získán ze státní bytové výstavby a určen pro ubytování pracovníků k. p. Zbrojovka Brno, nelze platit z prostředků odboru, jehož byl vedoucím, a takto jednal v úmyslu zajistit, aby byl trvale a okamžitě k dispozici pro hráče kopané TJ Zbrojovka Brno při jejich budoucím náboru.

Po zhodnocení tohoto skutkového stavu dospěl městský soud k závěru, že obviněný v postavení odpovědného hospodářského pracovníka v úmyslu zajistit neoprávněné výhody TJ Zbrojovka Brno neoprávněně nechal proplácet z finančních prostředků spravovaných odborem hospodářské správy zařízení k. p. Zbrojovka Brno úhradu za neobsazený podnikový byt trvale určený pro ubytování pracovníků k. p. Zbrojovka Brno.

Pokud krajský soud měl za to, že městský soud náležitě neobjasnil, v čem spočívala neoprávněnost výhody, jíž se mělo jednání obviněného dosáhnout, a to zvláště se zřetelem k tomu, že byt mohl zůstat po určitou dobu neobsazen s ohledem na možnost k. p. Zbrojovka Brno získat pracovníka profese potřebné k plnění plánovaných hospodářských úkolů, je třeba uvést, že krajský soud při přezkoumávání rozsudku městského soudu nevzal v úvahu, že v souzeném případě sice šlo o byt trvale určený pro ubytování pracovníků k. p. Zbrojovka Brno, který pro tento podnik získal ze státní bytové výstavby (podnikový byt ve smyslu § 66 zák. č. 41/1964 Sb., o hospodaření s byty), avšak ve skutečnosti byl tento byt dán k dispozici TJ Zbrojovka Brno pro ubytování hráče oddílu kopané. Vyplývá to z výpovědi obviněného v přípravném řízení, v níž uvedl, že uvedený byt byl již od počátku určen na podporu sportu v Brně a jako takový byl také vyčleněn, a i když byl veden jako byt náborový, bylo jasné, že je určen pro vrcholové sportovce v Brně. Tato výpověď je podporována i výpovědí svědka J. B. a zprávou odboru bytového hospodářství Národního výboru města Brna, podle nichž již od 7. května 1982, tedy krátce potom, co byt získal jako byt podnikový k. p. Zbrojovka Brno, tehdejší funkcionáři oddílu kopané TJ Zbrojovka Brno měli od tohoto bytu klíče, a tak s bytem fakticky disponovala tělovýchovná jednota. Tomu odpovídal i postup odboru bytového hospodářství Obvodního národního výboru Brno IV, který potom, co se J. H., jemuž uvedený byt přidělil svým rozhodnutím z 27. 9. 1982 č. j. byt - 2640-02-Jech, do bytu nenastěhoval, ani neuzavřel dohodu o odevzdání a převzetí bytu (§ 154 obč. zák.), nezrušil rozhodnutí o přidělení bytu a nepřidělil byt jinému uchazeči, jak to stanoví § 28 odst. 6 zákona o hospodaření s byty, ale ponechal byt neobsazený a o úhradu za jeho užívání požádal k. p. Zbrojovka Brno. Ohledně tohoto nezákonného postupu odboru bytového hospodářství Obvodního národního výboru Brno IV se v již citované zprávě odboru bytového hospodářství Národního výboru města Brna uvádí, že odlišnosti od běžné praxe lze tu vysvětlit snahou po zabezpečení určitého standartu bydlení sportovcům získaným pro oddíl kopané TJ Zbrojovka Brno.

Z těchto důkazů je zřejmé, že uvedený podnikový byt určený pro ubytování pracovníka k. p. Zbrojovka Brno byl neoprávněně dán k dispozici TJ Zbrojovka Brno pro ubytování jejich hráčů. Tím byla TJ Zbrojovka Brno poskytnuta neoprávněná výhoda ve smyslu § 127 odst. 1 tr. zák., za kterou je třeba považovat i poskytnutí podnikového bytu k volnému použití jiné organizaci.

Při požadavku na došetření věci za účelem zjištění, v čem při placení úhrady za používání bytu spočívala neoprávněnost použití finančních prostředků, s nimiž disponoval odbor hospodářské správy zařízení k. p. Zbrojovka Brno, krajský soud rovněž dostatečně nepřihlédl k důkazům, z nichž je

zřejmé, že úhrada za užívání podnikového bytu ve správě národního výboru nemohla být placena podnikem. Vyplývá to z tehdy platné Účtové osnovy a směrnice k účtové osnově pro hospodářské organizace č. j. XV/19 150/80 ze dne 30. 9. 1980, podle níž se na účtu 383 - nájemné účtují náklady za nájemné placené organizacím, jakož i obyvatelstvu za najaté prostředky všeho druhu, sloužící kterémukoli účelu organizace a dále veškeré platby za nájemné za věci nemovitě i movité a nájemné z místnosti a budovy pro různé příležitosti. Platby z tohoto účtu se tedy musí týkat nájemného za prostředky pronajaté organizaci. takovými prostředky však nejsou podnikové byty, které podnik získal ze státní bytové výstavby pro ubytování svých pracovníků. To odpovídá též Vysvětlivkám federálního ministerstva financí k některým ustanovením č. 161/1962 Sb., o odvodech do státního rozpočtu, č. j. V/1-23.056-1983 z 10. 1. 1984 uveřejněným pod č. 7 Finančního zpravodaje z roku 1983. V nich je k § 3 odst. 1 písm. a) zákona o odvodech do státního rozpočtu stanoveno, že náklady vzniklé neobsazením podnikových bytů získaných ze státní bytové výstavby jsou částkami vynaloženými v rozporu s ustanovením § 24 zák. č. 41/1964 Sb., o hospodaření s byty a s ustanovením § 152 a násl. obč. zákoníku, a tedy částkami, o které se zvyšuje zisk organizace. V této souvislosti je třeba poukázat též na podnikovou normu č. 308/79 - Podnikový bytový fond nár. podniku Zbrojovka Brno, v níž je stanoveno, že úhradu za užívání podnikového bytu ve správě národního výboru, ke kterému má podnik dispoziční právo, hradí uživatel bytu podle podmínek stanovených příslušnou domovní správou podle vyhlášky č. 60/1964 Sb., o úhradě za užívání bytu a za služby spojené s užíváním bytu. Podle citované normy odbor hospodářské správy zařízení, jehož vedoucím v rozhodné době byl obviněný, vedl správu bytů v podnikových domech a nikoli též správu podnikových bytů ze státní výstavby, takže ani z tohoto důvodu nemohla být úhrada za byt hrazena z prostředků odboru.

Uvedené důkazy svědčí o tom, že placení úhrady za podnikový byt ze státní výstavby ve prospěch Podniku bytového hospodářství obvodního národního výboru Brno IV z finančních prostředků spravovaných odborem hospodářské správy zařízení k. p. Zbrojovka Brno bylo neoprávněné.

Z těchto důvodů Nejvyšší soud ČSR zjistil, že vrácení věci prokurátorovi k došetření nebylo důvodné, a proto vyslovil, že napadeným usnesením krajského soudu v Brně byl porušen zákon v ustanovení § 260 tr. ř., vadné rozhodnutí zrušil a krajskému soudu v Brně přikázal, aby jako soud odvolací věc znovu projednal a rozhodl.